

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:346

av **Thomas Finnborg och Gunilla Nordgren (båda M)**

Höjda sanktioner och kvalitetsgränser för en bättre äldreomsorg

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa statliga kvalitetsgränser inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjda sanktioner för kommuner som inte tillgodoser äldres omsorgsbehov, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den statliga tillsynen inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De senaste årens utveckling inom äldreomsorgen har medfört allt färre platser på särskilda boenden medan allt fler äldre får hjälp av hemtjänsten. Denna trend är påtaglig i stort sett i hela landet. Det finns kommuner där äldre som vill komma till ett boende får rätt till det ganska omgående, men det finns också alldeles för många exempel på äldre som nekas plats på boende – trots att de är multisjuka, otrygga och har svårt att sköta ett trygghetslarm.

En plats på ett boende är i de allra flesta fall dyrare än omsorg genom hemtjänsten, vilket dessvärre lockar många kommuner till att styra omsorgen så att den ska ske i hemmet i större utsträckning än tidigare. Det finns självfallet äldre som vill bo kvar hemma och som är nöjda med hemtjänsten, men tyvärr också alltför många äldre som tvingas bo kvar hemma mot sin vilja.

Därtill skiljer sig äldreomsorgen mycket kommunerna emellan i form av exempelvis biståndsbedömningar, möjlighet till utevistelse, måltidskvalitet, personalkontinuitet och planering av boendeplatser. Det finns åtskilliga kommuner som idag har platsbrist på boenden, och om fem år tror sig fortfarande nästan var tredje kommun inte ha åtgärdat denna brist på platser.

Det är orimligt med denna undermåliga planering i kommunerna – under tiden riskerar äldre människor att fara illa och inte få den omsorg de behöver. Ändå uppstår inga konsekvenser för kommunen. Samtidigt kan det vara det omvända, överskott på platser, i grannkommunen.

Det är inte rimligt att rätten till och kvaliteten på omsorg skiljer sig åt så mycket och är beroende av vilken kommun man bor i. Då dagens regelverk uppenbarligen inte klarar av att rätta till dessa skillnader bör statliga kvalitetsgränser för omsorgen införas. Sådana föreskrifter bör stadga en miniminivå på kvalitet, tillgänglighet och tillgodosedda omsorgsbehov – som alla kommuner minst måste nå upp till.

Siffror från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) visar att antalet kommuner som inte inom 3 månader lyckas tillgodose platser på boenden för äldre som fått beslut om det ökar. År 2016 var det omkring 3 av 4 kommuner som inte levde upp till sina åtaganden. De vitesförelägganden som utmätts ligger på mycket låga nivåer som inte är i närheten av vad en plats på ett boende kostar, och än värre – den äldres lidande tas inte ens med i bedömningen. De kommuner som missköter omsorgen bör därför tilldömas viten som dels beaktar äldres lidande och otrygghet, dels är på högre belopp än vad själva platsen på ett boende kostar.

En annan aspekt är att tillsynen inom omsorgen i för stor utsträckning bygger dels på att kommunerna själva rapporterar in om sin verksamhet, dels på att individer förväntas anmäla missförhållanden. Det är inte fel att kommuner och enskilda medborgare kan bidra till tillsynen men det kan vara svårt för enskilda att bedöma om ett särskilt boende uppnår vissa kriterier eller inte. Kompetens och helhetsbedömningsansvar bör finnas hos ansvariga statliga myndigheter, men idag blir tillsynen mer sporadisk istället för kontinuerlig. Tillsynen av äldreomsorgen behöver därför bli mer kontinuerlig och tillföras mer resurser, exempelvis genom att vitesbeloppen höjs.

Thomas Finnborg (M)

Gunilla Nordgren (M)